

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"
GEVESTIGD TE 's-GRAVENHAGE

Secretariaat . Buitenrustplein 21, Voorburg - Tel. 728315, Giro no. 468874 i.n.v. de Penningm. der "ODV" - DEN HAAG

Groep II,
29 september 1957.

Goeden morgen, vrienden.

We zullen dan deze morgen ons weer bezig moeten houden met bepaalde - vooral christelijke - waarheden. En zonder nu direct als predikant op te treden op deze bijeenkomst zou ik toch graag willen beginnen met een tekst uit het Evangelie: Doch hij zeide tot hen: "Laat de kinderen tot mij komen." Het is n.l. een tekst, waarover in de wereld heel veel is gevochten en gestreden, waarover men heel veel verschillende meningen heeft en men legt dat uit van af de liefde van Jezus (en dus van God) voor de kleine kinderen in hun onschuld tot het kinderlijk karakter van de hele wereld t.o.v. het groot-Goddelijke, en dus de poging van God om alle mensen tot zich te trekken. Ik meende er goed aan te doen om deze tekst nu eens te gaan beschouwen in verband met Jezus zelve en zijn uitlatingen. Er zijn n.l. bepaalde punten, die het normale Christendom nog al eens over het hoofd ziet.

Men heeft Jezus wel eens gevraagd, waarom die kinderen dan tot hem moesten komen. Of hij die kinderen dan zo buitengewoon aantrekkelijk vond. Toen gaf Jezus daarop dit antwoord: "De kinderen zijn nog natuurlijk. Ze kennen nog niet de leugen der volwassenen, noch gaan ze op in de opzettelijke zelfbegoocheling, die voor velen een vervreemding van God betekent. De kinderen zijn deel van het Koninkrijk Gods, niet om wat ze zijn, maar om de wijze waarop ze zijn."

Ik geloof, dat daar een grote les in ligt. Per slot van rekening het is heel aardig om te spreken over de onschuld van kinderen, ons a.h.w. druk te maken over deze lieve kleinen. Maar als we dan de zaak op de keper beschouwen, dan zouden we het wel ééns kunnen zijn met een zeer pessimistisch filosoof - overigens een goed mens - Thomas More.

Thomas More, idealist, utopist, streng Christen, zeide eens van zichzelf dat hij de kinderen alleen aanvaardde, omdat Jezus het had gedaan; maar dat - als hij het nu eerlijk moest zeggen - hij geen egoïstischer en egocentrischer schepsels kende, die hem lastiger waren dan juist kinderen. Daar heeft hij gelijk in. Natuurlijk hoeven wij niet zo pessimistisch te zijn, dat we elk kind alléén als egocentrisch zien. Maar een kind denkt van zichzelf uit en leeft van zichzelf uit. Zijn eigen leven, zijn eigen wezen is belangrijk. De rest van de wereld, nu ja, die neemt hij op de koop toe, omdat het niet anders kan.

Wanneer wij leven, dan doen we dat heel vaak krampachtig. Wij menen, dat juist deze richting van denken toch hoog en edel is, ook al zouden we het eigenlijk anders willen doen. We klampen ons vast aan hetgeen voor ons esoterisch, hoog, waardevol lijkt. Zonder te begrijpen. Een kind doet dat niet. Een kind imiteert wat het bewondert, maar alleen omdat het voor die bewondering - in zich - een reden heeft. Of die rationeel is of niet interesseert het kind niet. En Jezus zegt juist, dat deze schepselen deel zijn van het Koninkrijk Gods.

Daarin, mijne vrienden, ligt naar ik meen wel de belangrijkste les. Voor ons allemaal! Als je jezelf niet durft zijn - onverschillig of je nu jezelf dwingt tot hoge en schijnbaar edele zaken, of dat je in een warnet van leugens verstrikt raakt - pas je toch niet in het Koninkrijk Gods. Je staat a.h.w. te ver van de werkelijkheid af. En om God te danvaarden moet je jezelf ook kunnen accepteren. Wat dat betreft zou ik U heel wat verschillende denkers kunnen citeren, maar ik denk hier b.v. aan John Bunyan, U waarschijnlijk het best bekend uit: A pilgrim's progress; U weet wel, de reis van Christian naar de eeuwigheid.

Deze Bunyan probeerde op zijn manier eens te zeggen, wat de doorsnee-mens is. En hij kwam toen met de volgende beschouwing te voorschijn: "De mens tracht te zijn, wat hij niet is, omdat hij niet durft te erkennen; wat hij in werkelijkheid is. De mens zegt Gods leer te volgen, zegt de weg van Jezus te volgen, terwijl hij in feite zijn zelfzucht bemantelt en zo niet in staat is de werkelijkheid te erkennen."

U vindt het trouwens ook in het genoemde werk uitgedrukt. Daar ziet U, hoe Christian (de Christen eigenlijk) voortdurend op zijn weg verkeerd loopt. Het ene ogenblik zit hij in het moeras; het volgend ogenblik in een tuin der verleiding en wordt hij de slaaf van een schijnbaar royale gastheer. Hij laat zich voortdurend bekoren om de doodeenvoudige reden, dat hij niet durft te zijn, die hijzelf is. Bij zijn gastheer is hij beleefd. Hij had weg kunnen gaan, maar meent, dat hij beleefd moet zijn en wordt zo slaaf in een mijn. In het moeras meent hij, dat de goede weg rechtuit gaat en weigert daarom de veel betere weg te volgen, die een kleine omweg maakt. Het resultaat is dat hij vastloopt.

Ik geloof, dat Jezus dat beter begrepen heeft dan heel veel denkers. Ja, ik geloof zelfs, dat zowel in de beschouwingen van More als van Bunyan Jezus' leer en het begrip ervan een heel grote rol spelen. Ik kan natuurlijk ook komen aandragen met exotische geleerden, met filosofen en geheimscholen. Maar laten we het nu eens gewoon op menselijke basis houden. Wat ik U noem zijn schrijvers, die toch op hun wijze een zekere bekendheid hebben verworven. Zij vinden aan de hand van Jezus' lering het gebrek in de mens: Zelfbegoocheling; het je anders voordoen dan je bent; de moed niet hebben om in de wereld te handelen naar je eigen wezen.

Ongetwijfeld klinkt dit een beetje libertijns en misschien meent U wel, dat zo dadelijk de consequentie hier naar voren komt drommen met een: "Ja, mens, je bent nu eenmaal een beest; gedraag je dan maar als een beest." Neen. Neen.

Jezus heeft ook het dierlijke in de mens gekend. En hij heeft zelfs tegen Simon - later Petrus genaamd - een keer heel duidelijk gezegd: "Petrus (of Simon), je meent, dat je ver bent, omdat je mijn weg volgt, maar je blijft het dier, je blijft de mens. Om die mens te overwinnen moet je leren die mens te doen leven in hetgeen ik je gebracht heb. Wanneer je mijn weg gaat zonder begrip, zal je een vloek worden voor de wereld. Maar begrijp je mijn leer, dan zal je leven tot eenheid versmolten raken, en zo zul je de bevestiging zijn van mijn leven op aarde." Dit is één van de samenspraken, die liggen in de periode na Jezus' dood, dus na de kruisiging. En nu kunnen we dat voor onszelf wel gaan aanvullen:

Een mens, een doorsnee-mens, heeft nu eenmaal een hoop eigenschappen, waarop hij niet trots is. Zoals in mijn tijd wel eens werd gezegd: Haast een ieder maakt van zijn hart een moordkuil. En iedereen heeft een skelet ergens in de kast staan. We hebben allemaal onze verborgen fouten, waarover we niet willen praten; onze eigenschappen, die we - nu ja - liever niet toegeven. Accoord. Helemaal geen bezwaar. Maar wanneer wij die dingen zelf niet erkennen, dan wordt het gevaarlijk.

Kijk eens, stel U nu eens voor, dat U een skelet in de kast hebt staan. U bestudeert de anatomie van het leven, want U zoekt naar bewustwording. Dan is dat skelet een schitterend hulpmiddel. Want dan ziet U aan de fouten, die U oorspronkelijk hebt verworpen, precies hoe het komt, dat Uw leven juist zo en zo functioneert en niet anders. Datgene, wat U in Uw hart hebt verborgen, kunt

U naar voren brengen. Misschien is het niet mooi om te zien, maar het geeft je een schitterende les in oorzaak en gevolg.

Jezus heeft - naar ik meen - steeds in zijn leven getracht om de mens te accepteren, zoals hij was. Hij heeft nooit getracht om de mens te veranderen. Zeker, dat wordt U tegenwoordig geleerd. U wordt geleerd, dat Jezus is gekomen om van alle mensen heiligen te maken. Maar neem mij niet kwalijk, die stelling is pas geponeerd, nadat men het aardig, redelijk en misschien ook voordelig vond om heiligen te creëren. Voor die tijd is er nooit sprake van geweest. Jezus heeft de mens steeds genomen, zoals hij was, maar hij heeft getracht, ondanks wat hij was, de positief geestelijke waarde van zijn wezen te aanvaarden.

Denkt U eens aan Johannes de Doper. Een heel eigenaardige persoon. Een man met vaste overtuigingen, zeker. Zo vast, dat hij daarvoor een martelaar werd. Maar hij was toch ook wel een beetje een zonderling. Staat er van hem niet geschreven, dat hij ging op eenzame plaatsen en zich het haar van dieren hechte op het lichaam (daar waar de mens onbehaard is). Nu ja, goed. We kunnen natuurlijk aannemen, dat hij geen pruikje heeft gedragen, maar..... hij was dan toch wel een beetje - hoe moeten we het zeggen - een exhibitionist. Iemand, die een beetje vertoning maakte. Nu lag het helemaal niet in Jezus' lijn om vertoning te maken. Toch laat hij zich dopen in de Jordaan door diezelfde Johannes. Waarom? Omdat het hem niet gaat om Johannes, de mens, maar omdat het hem gaat om de geestelijke kracht, die in Johannes leeft.

Zo gaat het bij ons allemaal. Jezus zegt heel rustig op een gegeven ogenblik tegen zijn leerlingen: "Zo gij niet zijt als dezen in hun kinderlijkheid, nooit zult gij binnengaan in het Huis mijns Vaders." Dan denken de mensen allemaal: "O, nu moeten we kinderlijk worden; nu moeten we dansen, springen." Als de mensen met hun letterlijk geloof aan een Evangelie dat nu eens au serieux namen. Wanneer ze dat nu eens werkelijk letterlijk namen, dan zouden we de ouderlingen met de dominee om het hardst zien hinkelen. En we zouden de pastoors en de nonnetjes een rondedansje zien maken of iene-miene-mutte spelen. Maar dat heeft men dan toch wel begrepen. Dat kinderlijk zijn moet ergens anders zitten; dat moet van binnen zitten. En nu kan ik U helaas geen uitspraak van Jezus aanhalen, hoe dat precies moet zijn. Maar ik kan het U wel zo vertellen:

Werkelijk kinderlijk zijn betekent natuurlijk in de eerste plaats - dat heb ik zo even al betoogd - jezelf durven zijn. Durven leven zoals je bent. Geen comédie spelen. Desnoods nuchter, egoïstisch zijn, wanneer het niet anders kan. Helemaal ontkom je er toch niet aan. Maar altijd eerlijk, zonder rancunes, zonder haat, die lang blijft duren; met een aanvaarden van het leven.

Maar er is nog iets meer bij. Een kind aanvaardt alles in het leven steeds weer met een soort van frisse verwondering. Zelfs die knapen en meisjes - zo van vijftien, zestien jaar, die zo heerlijk blasé kunnen doen - zijn in feite nog kinderen. Want ze gaan nog zo intèns in alle dingen op. Het ogenblik telt, in het ogenblik leven ze. Dus het leven in het ogenblik is noodzakelijk om binnen te gaan in het Huis des Vaders. Dat mag ik hier rustig uit concluderen.

Dan wordt me duidelijk, waarom Jezus aan de veertig leerde: "Ik zeg U, wie leeft in het heden, leeft in het Koninkrijk Gods. Maar Uw wensen zijn vooruit gegaan op Uw wegen. En Uw herinneringen zijn een last, die ge moeizaam draagt. Indien ge mijn weg wilt gaan en mij wilt volgen, ik zeg U: 'Laat alles achter. Elke band en elke verplichting, alle dingen. En doe dit omentwille van de Vader en om mijnentwil.' Vraag niet: 'Wat zal het volgand uur brengen?' En denk niet: 'Wie zal mij de volgende dag voeden?' Want dit is de zaak des Vaders. Doch indien gij gaat in Zijne naam, is Hij het, Die zorgt, Hij, Die U geeft. En in Zijn kracht zult gij leven."

Dat klinkt allemaal zo utopistisch, vindt U ook niet? Zo maar eens eventjes alles van het verleden laten rusten en je niet ongerust maken voor morgen. Alleen maar in het heden leven. Dat kun je als mens onmogelijk. En dan alle verplichtingen van je afgooien? Je zou het niet kunnen. Toch stelt Jezus dat klaarblijkelijk als eis. En wanneer hij dat doet, doet hij dat niet zonder reden, vrienden.

Uw verplichtingen liggen besloten in God. Maar wij zijn geneigd om de verplichting te zien als iets afzonderlijks. Wanneer wij leven in de liefde Gods - om U maar een voorbeeld te geven - zou dan de man vrouw en kind kunnen verlaten? Zou een vrouw haar kinderen, haar echtgenoot verloochenen? Neen. Tenzij Gods werk belangrijker was. Dan zou het geen verwaarlozen zijn, maar een vóór laten gaan van hetgeen - op dat ogenblik - het meest dringend is. Want God is liefde. De Vader is liefde. Zijn liefde omvat dan wel degelijk een geven van liefde, zo ver je kunt, aan heel de wereld. Ook wanneer dat soms persoonlijk is.

Weet U, Jezus leert rustig: "Laat je ouders achter. Je zult hangen aan vader noch moeder, vrouw noch kind." Maar.....was Jezus dan niet goed met zijn moeder? Heeft hij dan niet steeds weer zijn moeder opgezocht? Haar getroost? Heeft hij haar niet steeds een uitzonderingsplaats gegeven? Een schijnbare tegenspraak; geen werkelijke. Jezus had geen verplichting te erkennen tegenover zijn moeder tenzij door de Vader. En daarin lag dus zijn grote liefde ook voor zijn ouders opgesloten, begrijpt U? Maar hij mocht niet zeggen: "Moeder." Want zou er dan een ogenblik komen, dat de stem in hem hem naar Samaria riep, en dat zijn moeder zou zeggen: "blijf," dan had hij moeten blijven; en dat kon niet. God ging voor.

Zo is dat weggooien van verplichtingen, het terzijde stellen van gisteren en morgen, niet zoals U misschien denkt een verwerpen van de dingen, maar het is een brengen van al deze dingen in een juist milieu, in een juiste verhouding; kortom in een juiste innerlijke toestand. Wanneer wij in dit ogenblik leven, leven wij nu voor God, volgens Gods wil, zo goed als we dat nu begrijpen, zonder te denken aan gisteren, zonder te rekenen voor morgen.

O, ik weet, wat U zegt: "Dat gaat niet." Dat gaat wel! Want ook in het heden komt een ogenblik, dat je moet besluiten voor morgen. Per slot van rekening Jezus, die ons dat geleerd heeft, ging op reis. En dacht U dan, dat hij geen besluiten nam? Dat hij niet tegen zijn leerlingen zei: "Morgen zullen we weggaan, als de zon begint op te komen. Dan gaan we naar Jeruzalem of Samaria of waar dan ook heen." Maar hij zei dat op het ogenblik, dat de beslissing onvermijdelijk was. Niet voordien. Had hij die beslissing genomen, dan vroeg hij zich ook niet af: Wat zal er van komen? Hij leefde in het ogenblik en in de wil des Vaders. En dan staat Jezus juist daar - om nog even te wijzen op die begintekst - eigenlijk net als een kind.

Ik weet niet, of U wel eens kinderen goed heeft bekeken. Ze kunnen erg koppig zijn. Ze kunnen besluiten nemen. En rekenmaar, dat het dan heel wat moeite kost om ze ervan af te brengen. Maar het komt altijd met het ogenblik. Zeker, er ligt een lijn in hun leven. Zo goed als Jezus de dienst van God, het verkondigen van zijn leer, ziet als de drijvende kracht van zijn leven en alles eraan onderdanig maakt, doet een kind dat ook. Het ene kind wil misschien later een groot artist worden, het andere wil alleen maar naar Artis. Zolang het in hen leeft, leeft het intens. Dan gelden de andere dingen niet. Maar ondertussen nemen ze elk ogenblik een besluit voor dat ogenblik.

Daarom was Jezus in dit opzicht werkelijk als de kinderen. En zo zouden wij dat toch ook kunnen zijn. Wij kunnen U helemaal geen uitgebreide lessen geven over Uw eigen leven. Per slot van rekening U leeft zelf. Wat gaat het mij eigenlijk aan, hoe U leeft. Ik hoop, dat U gelukkig leeft. Wat meer is, ik hoop, dat U zo leeft, dat het geluk een steeds toenemend gevoel wordt in U; dat het zich voortzet over de dood en alle grenzen heen tot de volmaking. Voor de rest heb ik eigenlijk weinig met U te maken. Het klinkt vreemd? Ik heb met U als mensen toch niets te maken, laten we eerlijk zijn. Ik heb met U alleen te maken als deel van mijn taak, van mijn zending. En zoals Jezus de menigte liefhad, omdat zij de taak was, die God hem gegeven had, zijn naasten liefhad, omdat zij deel waren van Gods schepping, zo heb ik U lief. Maar niet als persoonlijkheden met Uw eigen zorgen en eigen problemen.

Kijk eens, wanneer U nu zo tegenover die wereld kunt staan, dan leert U misschien - in betrekkelijk korte tijd zelfs - de leer te vervullen, die Jezus heeft gegeven aan de zeven (de zeven leerlingen), die hij in het bijzonder

onderricht heeft gedurende enige tijd, o.a. in het huis van Jozef van Arimathea. En daar leerde hij hun dit: "Vraag niet, maar aanvaard. Aanvaard echter voor Uzelve slechts datgene, wat ge Uzelve niet scheidt. Dat wat uit Uzelve voortvloeit, offer dat aan de Vader. Reinig het met Uw wil. Zo zal U de kracht des Vaders worden geboren en in deze kracht zult gij alles vermogen. Want ik zeg U: Wie herboren is in de Vader en kent het licht van uit het Koninkrijk Gods, die is geen poort vergrendeld, die is geen dood bestemd, die is niets onmogelijk."

Zo is het ook voor ons. Er is voor ons niets onmogelijk in de kracht Gods. Om die kracht te kunnen aanvaarden zullen we terug moeten keren tot het kinderlijke. En in het kinderlijke leven en zoeken naar God zullen we - vrienden, daar ben ik van overtuigd - de oplossing vinden van onze problemen. Meer nog, de kracht om in de wereld te scheppen en te creëren volgens Gods wil en tot zegen van allen, die rond ons zijn.

Nu zult U waarschijnlijk zeggen, dat ik toch wel gepreikt heb. U zult er misschien bij gaan vertellen, dat ik het wel heel erg eenvoudig heb gedaan. Wat geeft dat eigenlijk! Het is waar, wat ik heb gezegd. En daarom ben ik met mezelf hier enigszins tevreden. Niet geheel; ik had het misschien intenser moeten doen, en beter. Maar ik heb het gedaan, zoals ik het zag, zoals ik het aanvoelde, zoals ik meende, dat ik verstaan zou worden. En daarom, vrienden, allemaal verder een gezegende zondag, prettige middag, kortom, al het geluk dat de wereld U geven kan, als het geluk van de geest daarin maar bevestigd wordt.

- - - - -

Goeden morgen, vrienden.

Na een zo christelijk betoog wordt het mij moeilijk om mijn eigen gedachten en woorden voldoende duidelijk tot uiting te brengen. Misschien neemt U het mij niet kwalijk, als ik daarom weer mijn toevlucht neem tot de allegorie, tot de vertelling.

Er was eens strijd in het rijk der bloemen en planten. Want ziet, in een grote tuin stonden zij bijeen. Er bloeiden de lelies. De lotus piekte omhoog in een kleine vijver, herboren in het maanlicht. De roos gaf trots haar geuren en het viooltje zocht de schaduw en de beschutting van een hazelaar. Vol bloemen was de tuin. Maar tussen deze stond knotsig, stekelig, dik en groot, één van de cacteeën. Nu kwam er een gesprek - zoals ik reeds zeide - over de belangrijkheid van een plant.

De roos zeide: "Met mijn uiterlijk en mijn geuren ben ik de vreugde voor de mensen."

De lelie zei: "Mijn smetteloosheid, mijn statigheid herinneren de mens aan zijn onschuld en geven hem nieuwe kracht."

De lotus zei: "Ik symboliseer - zoals ik hier drijf - de mens in al zijn eeuwige ontwikkeling en toon hem de geestelijke mogelijkheid van zijn bestaan in de volle schoonheid van mijn bloei."

En zelfs het viooltje wist wat te vertellen. Het zeide: "Wanneer ik in mijn nederigheid bloei, de zachtheid van mijn geuren geef, zo toon ik de mens, dat veel van de schoonheid in het verborgene ligt en slechts kenbaar is voor hen, die ook daar zoeken waar schaduw ligt."

De grote cactee, die daar stond - eigenlijk verdwaald tussen die kleurrijke bloemen - sprak voor zichzelf: "Bij mij is het de inhoud, die belangrijk is."

Er was een koor van galmende vreugde, toen alle bloemen snikten van het lachen. De roos leek plotseling wel bepareld door de dauw, zo'n plezier had zij. En zelfs de lotus in haar statige bewustwording vouwde zo snel bladeren open en dicht, dat een voorbijganger het haast kon zien.

Maar het begon zomer te worden. De zon werd feller en feller. Het water verdween. De lotus stierf en in haar sterven verloor zij haar schoonheid en haar lering. De lelie, verwelkt, was evenzeer al snel verdwenen. En zelfs de roos

hield niets over, dan een paar stekels. Nu wilde het noodlot, dat de droogte lang aanhield. En ten slotte moest men wegvluchten om niet om te komen van dorst en honger. Van de tuin was niet veel meer over dan een zandvlakte.

Toen kwam er een mens. Hij zag daar de cactus staan, groot en bol. In zijn wanhoop greep hij deze plant, opende haar en ziet, het vochthoudende innerlijk was voor hem een nieuw leven. Toen kon hij verdergaan, de grens van het droge gebied bereiken en bij de rivier werkelijk zijn dorst lessen.

De cactee leefde niet meer in de tuin. Maar de roos, die nog niet geheel gestorven was, had het waargenomen. Toen na jaren de tuin weer in dezelfde glorie bloeide, sprak de roos: "De grootste onder ons was die schijnbaar onbeholpen cactus. Want wij gaven wat geur en wat schoonheid, maar we konden geen mensenleven redden. Dat was hem mogelijk."

Ik vrees, vrienden, dat wij bij ons geestelijk werk, onze leringen, maar al te vaak rekenen als de bloemen: "Zijn wij schoon? Zijn onze gedachten een wonderwerk, dat de wereld plotseling vervult met een nieuw begrip? Zijn onze daden als een fijne geur, die weldoend rondgaat door de tuin des levens?" Maar wij vragen ons niet af: "Hebben wij de innerlijke kracht om ook 's levens dorheid en droogheid te doorstaan?"

Er zijn veel mensen, die misschien niet passen in de omgeving. Maar soms zijn die mensen zo sterk, dat zij - wanneer de nood aan de man komt - een bron van kracht en sterkte zijn voor alle anderen, omdat zij in zich hebben opgenomen alle kostelijke voeding, die het jaargetijde der schoonheid heeft geboden. Een mens, die zijn ervaringen in zich bewaart - niet als een herinnering of een droom, maar als een weten; een mens, die alle kracht en vreugde in zich bewaart - niet als een weemoedig terugdenken aan gisteren, maar als een bron om heden uit te putten - deze mens kan zelfs in tijden van nood en ondergang van groot belang zijn voor iedereen. Hij kan voor ieder veel betekenen, ook wanneer zijn uiterlijk en gedrag misschien thans niet schijnen te passen in een maatschappij.

Er was in een dessa een zeer oude leraar. Hij sprak altijd met de kinderen en zij bogen voor hem, brachten hem kleine geschenken en vroegen hem om raad. Iedereen achtte hem. Toch was hij geen werkelijke doekoen; hij was geen werkelijk priester. Hij was niets dan een wijze, oude man.

Omdat zijn oordeel zozeer op prijs werd gesteld, ging eens een prediker - een mullah, die de Koran verklaarde - naar hem toe en zeide: "Oude man, luister, ik ga U een tekst uit de Koran verklaren. Ik ga U een paar verzen lezen. Zeg mij, wat ge van mij denkt." De mullah droeg voor, klankrijk en sonoor met de juiste intervallen, zodat het was, alsof zijn stem een magisch web weefde over de omgeving. En rondom zaten dorpelingen. Zij vonden het uitermate schoon. De mullah sprak zeer geleerd en deftig. Hij verklaarde, wat de profet had bedoeld met zijn woorden, en hoe de mensen dit moesten beleven. Toen hij klaar was zeide hij: "Nu, oude, zeg mij, was dit niet schoon?" Maar de wijsgeer schudde zijn hoofd. Hij zeide: "Het doet mij denken aan een vrucht. Haar uiterlijk kan schoon zijn, maar hoe weten wij, of haar innerlijk gezond is?"

De mullah was boos en hij wilde weggaan. Maar om zich niet aan dit oordeel zonder meer te onderwerpen vroeg hij aan de dorpelingen: "Gij dan, die mij hier hebt gehoord, zeg mij, heb ik dan niet als een waardig mullah gelezen en gesproken?" En allen bogen en zeiden: "Saja (ja), natuurlijk, U heeft wonderbaarlijk gesproken, heer." Behalve een klein, dik jongetje met een rijstbuikje, met van die kleine schitter-oogjes. Deze keek de mullah aan en zei: "Wat heeft die man een lelijke baard." Ze keken allemaal. Ze vonden....ja,....baarden komen niet veel voor....deze baard was lelijk.

Toen zei de mullah: "Maar kind, wat maakt nu een baard uit, wannecr ik een groene tulband mag dragen." Het kind keek omhoog en zei: "Ze is vies."

De mullah schudde z'n hoofd. Hij zeide tegen de oude: "Wat zegt gij nu daarvan? Ik spreek mijn schoonste woorden uit....en een kind zegt, dat mijn baard niet deugt, dat mijn hoofddoek vies is."

De oude glimlachte en zeide: "Het is zeer schoon." Maar toen was de mullah verontwaardigd. Hij zei: "Hoe kan dat nu schoon zijn! Deze kritiek heeft niets te maken met mij."

"Toch," zei de oude wijsgeer; "want ziet ge, mullah, gij zijt trots op Uw baard en toch verzorgt gij hem niet. Gij zijt trots op Uw hoofddoek en toch is hij niet fris gewassen en goed gevouwen. Ik zeg U, mullah, het is met deze dingen, zoals met de leer, waarop ge trots zijt. Gij zijt wel trots op hetgeen gij zegt, de wijze waarop gij het zegt, maar ge vergeet één ding. Ge vergeet, dat een geloof altijd rein en van binnenuit moet zijn. Dat de klank van het sonore woord niets betekent, wanneer niet de kracht van de hele mens daarin gelogd wordt. Daarom was Uw woord zoals Uw tulband, Uw woord zoals Uw baard, in mijn ogen lelijk, ook al was ze ongetwijfeld in stijl zeer voldoende. Er ontbrak een ziel aan Uw woorden, mullah."

De mullah is heengegaan, verslagen. Maar toen hij na verloop van tijd daarover moest spreken, zeide hij: "Ziet, deze wijsgeer had mij niet kunnen verslaan. Het was het kind, dat hen, die mij bewonderden, deed lachen. Dit was mijn nederlaag."

De wijze hoorde dat. Toen stuurde hij hem een berichtje van een paar woorden met een koopman. Deze kwam en zeide: "De oude wijsgeer, mullah, heeft mij opgedragen U dit te zeggen: 'Gij had Uzelve reeds verslagen, voordat het kind U kon verslaan.'"

En dat doet mij denken aan de wijze, waarop wij in de wereld allemaal zo'n klein beetje leven. Wij zeggen: "O, wat is het toch verschrikkelijk. Wij worden belachelijk gemaakt, ons beste streven wordt afgebroken, en dat heeft die gedaan en die gedaan." Wanneer er een wijzere komt en ons hetzelfde zegt, wat de oude wijsgeer zei, trekken wij de schouders op en zeggen: "Nou ja, die staat buiten de werkelijkheid." Maar wanneer het leven komt, dan kunnen wij het niet ontwijken; dan moeten wij zeggen: "Ja," en heengaan. Maar dan zeggen wij: "Het leven heeft ons verslagen."

Ik geloof, dat de wijsheid van deze oude wijsgeer voor ons toepasselijk is: Je moet eerst jezelf verslaan, voordat het leven je kan verslaan. Want een mens zal nooit vallen door zijn kracht, maar wel door zijn zwakte. Wie zijn zwakte niet overwint, wordt een slachtoffer van het leven.

Nu kan men natuurlijk daarop voortborduren in de zin van kinderen, in de zin van allerhand oude wijsheid en kinderlijkheid. Maar ik geloof, dat je het ook anders zeggen kunt. Wanneer wij zelf zorgen niet zwak te zijn, zullen wij de hele dag voortdurend moeten opletten. En wij hebben altijd een vriend bij ons. Wij hebben een vriend bij ons, die eigenlijk in Uw termen een werkpaard is. Als een goede karbouw draagt hij ons. Wij weten niet eens, wat hij is. Wij noemen dat "geweten." Geweten, dat is de hele wereld, zoals zij in ons begrepen en verwerkt wordt. Dat is onze leiding. En wanneer wij dan wel eens indommelen in onze zwakte, zal het ons dan misschien niet gaan als de karbouw, die het kleine jongetje verdedigt tegen de tijger, die het waarschuwt voor de slang? Want al zijn deze twee niet één, er is een genegenheid. Er is tussen de mens en zijn geweten geen eenheid, maar wel een genegenheid. Gij zijt niet zelf Uw geweten. Geweten is deel van de wereld, deel van God. Maar het draagt U, want zonder dat zoudt ge niet weten waarheen te moeten gaan; ge zoudt niet weten, wat ge zoudt moeten doen. Deze dingen, die U dragen, die U kracht geven, wel, daarmee moet ge bevriend zijn. Het is Uw taak om zelf te leven. Maar zoudt gij een ogenblik falen of willen spelen .....wanneer deze vriend niet uit Uw leven wordt verdreven, zal hij het zijn, die U waarschuwt voor het gevaar en U zo zelfs verdedigt, waar ge Uzelve niet zoudt kunnen verdedigen.

Ik mag misschien nog een laatste beeld aanhalen. Een boeddhistisch monnik sprak eens van een hemel. En hij zeide: "Ik ben een heilig man, ik ken de hemel." En om te tonen, dat het waar was, voer hij op en bracht één van de kristallen, die 's nachts aan de hemel fonkelen, mee terug. "Ziet," zei hij, "zo heilig ben ik; ik kan ten hemel varen."

Maar er was een andere monnik, die ook zeer heilig was. Diens vriend was een kat. Deze monnik glimlachte fijntjes en zei: "Vriend, wat gij hebt gedaan, kan mijn kat ook doen." Hij sprak tot de kat en zei: "Ga naar de hemel."

De kat ging naar de hemel en bleef zeven maal zeven dagen weg. Maar toen zij terugkwam, droeg zij bij zich zeven sterren en na ze de mensen getoond te hebben, wierp zij ze terug. Men kan ze thans nog in het Noorden zien staan

als het teken van de kat.

Toen riep heel de wereld: "Hoe heilig is deze kat." De wijze, wiens eigendom ze was, zeide niets, want hij wist: mensen vereren altijd wat zij zien, niet wat is. Doch toen men de kat een lange tijd had geëerd, stierf zij. En een ieder zei: "Ziet, zij is opgevaren tenhemel en heeft haar lichaam teruggelaten. Niet meer incarneren zal zij. Verlaten is ons volk."

Toen kwam de oude wijze, wiens eigendom zij was, en hij zeide: "Arme poes, zijt ge nu al gestorven. Kom nog wat terug bij mij en vertoef. Mijn hart is eenzaam. Ik ben nog niet op het goede pad, want genegenheid heb ik U gegeven, en ge laat droefheid in mijn hart." Hij streek met de hand over de kat, en de kat leefde. En toen zei het hele volk plotseling: "Ziet, deze, die een heilige kat terug kan roepen in haar lichaam, moet wel zeer heilig zijn." De wijze glimlachte, Hij zeide: "U zegt toch, dat een kat negen levens heeft. Welaan, één leven is opgevaren. Ik heb de andere acht bijeengenomen en ze teruggestopt in het lichaam." En toen ze hem nog niet geloofden, weet U wat hij deed? Hij ging weg. Veel later heeft men hem gevonden in een grote stad, waar hij zijn rijst verdiende als koelie. En niemand heeft begrepen, dat hij de grootste heilige van het rijk was. En van allen, die wisten, was er maar één, die er blij om was. Dat was de boeddhistische priester, die zelf ten hemel was gevaren. Nu de concurrent met zijn kat weg was, had hij tenminste voor ^{zich} het rijk alleen. Maar daaraan had hij het ook te danken, dat hij nooit meer de hemel kon betreden. En naar men heeft verteld, vertoeft hij nog al eens in de duistere grotten der kwelling, die voor de zelfzuchtigen zijn behouden in het hiernamaals.

De moraal, vrienden? U vereert heel vaak de kat, i.p.v. de wijsheid. Wanneer gij zelf wat bereikt, zijt ge soms zo blij, dat een ander niet meer bereikt, of dat degeen, die meer bereikt uit Uw kring wegblijft, dat gij daardoor Uw zelfzucht soms voedt. Vergeet één ding niet: Wie zichzelf verheft boven zijn vermogen, benèemt zichzelf de mogelijkheid verder te stijgen en schept zich een waan, waardoor hij i.p.v. licht duister zal kennen, wanneer eens de werkelijkheid wordt onthuld.

Vrienden, een paar kleine verhaaltjes, meer niet. Maar ik hoop, dat ik er in geslaagd ben om U in goed Nederlands toch duidelijk te maken, wat de grondslag is van mijn denken. Wij mogen zijn als kinderen, maar wij moeten voor allés leren om onszelf te beleven op waardige wijze. Men moet voldoen aan zijn verplichtingen tegenover zijn omgeving, zijn bureu. Men moet voldoen aan zijn verplichtingen tegenover de wereld. Maar die verplichting zult gij in Uzelf vinden. Wie zich daaraan houdt en niet tracht zich te verheffen op enkele kwaliteiten, maar als geheel probeert goed te leven, die zal het goed gaan. Wie dan bovendien nog kan beseffen, dat er verschillen zijn in bereiking, in heiligheid en vermogen - en dit zonder ijverzucht erkent - die gaat met grote schreden vooruit op het gulden pad, totdat hij de ware bewustwording vindt. Of - om het te zeggen in andere termen - : Wanneer hij moet gaan over de brug van het zwaard, zal hij niet vallen; het duister zal hem niet bereiken en veilig schrijdend over de diepten van Gehenna bereikt hij het paradijs.

Vrienden, ook ik wens U een prettige zondag.

.....